

היום הבינלאומי למאבק בהומופוביה – שיעור מחנכת

לזכרה של שירה בנקי ז"ל

מטרות:

1. הכרות עם תופעת ההומופוביה וחשיפת ביטויים של תופעה זו בחברה הישראלית ובחיי היומיום של התלמידות והתלמידים.
2. הכרות עם פיגוע הדקירה במצעד הגאווה והסובלנות בשנת 2015 בירושלים כביטוי קיצוני לשנאה והומופוביה.
3. מתן כלים לתלמידות ולתלמידים להתנגד לאלימות והומופוביה בסביבתם הקרובה.

למחנכת:

יום הבנ"ה (היום הבינלאומי למאבק בהומופוביה) צוין לראשונה בעולם ב-2005, בישראל בשנת 2006. יום זה תפס תאוצה, ונכון לימנו הוא מצוין ביותר מ-120 מדינות, על-ידי עשרות ומאות ארגונים, ממשלות וגופים בין-ממשלתיים.

יום זה נקבע ל-17.5 בכדי לציין את המועד שבו ההומוסקסואליות הוסרה מרשימת ההפרעות הנפשיות של ארגון הבריאות העולמי (17.5.1999).

מטרתו של יום זה, שהונחה עם הקמתו, היא להעלות למודעות הציבורית את כל תצורות האלימות והאפליה כנגד להט"ב (לסביות, הומואים, טרנסג'נדרים וביסקסואלים) בחברה. זאת על-ידי עידוד התארגנויות חברתיות שנאבקות בהומופוביה על שלל גווניה וצורותיה, ושבאות להעלות למודעות את זכויות הלהט"ב.

בישראל של ימינו עדיין מתקיימת אפליה כלפי להט"בים, אלו סופגים אלימות מילולית ופיזית על בסיס יום-יומי. הדבר מתבטא בחוקים מפלים, אך גם באלימות שמופנית כלפי זוג שהולך ברחוב, באלימות שמופנית כלפי הנער/ה שיצאו מהארון, בהורים שאינם מקבלים את ילדתם וכו'.

מרכז הדרכה המעורר רואה בהומופוביה סוג של גזענות ותופעה חמורה שיש לגנות ולהוקיע אותה. מתוך תפיסה זו, החלטנו לשים דגש על יום זה ולהזמין אתכם/ן, מחנכות ומחנכים, לציין יום זה בבתי הספר השונים ברחבי הארץ. בשיעור ברצוננו להעלות למודעות את ההומופוביה, וביחד עם התלמידות והתלמידים לבחור להוקיע אותה.

מהלך השיעור:

- חלק א' – פתיחה, הסבר ומושגים בסיסיים – 10 דק'
- חלק ב' – ציר ההומופוביה – 15 דק'
- חלק ג' – ההומופוביה ומאבקנו בה – 20 דק'

חלק א' – פתיחה ומושגים בסיסיים (10 דק')

פתיחת היום: היום אנו מציינות ומציינים את יום הבנ"ה, זהו היום הבינלאומי למאבק בהומופוביה, שמצוין במדינות רבות ברחבי העולם. בשיעור זה נשוחח על הומופוביה, על החברה הישראלית ועלינו – על הכיתה, על ביה"ס ועל מה שביכולתנו לעשות בתוכו.

ניתן לרשום בפתיחת השיעור מושגים בסיסיים על הלוח – להט"ב:

- ← **לסביות** – נשים הנמשכות לנשים,
 - ← **הומואים** – גברים הנמשכים לגברים,
 - ← **טרנסג'נדריות/ים** – טרנס=משנה/מחליף, ג'נדר=מגדר. טרנסג'נדרים הם אנשים שבחרו לעשות שינויים במגדר או במין שלהם (ניתן לציין טרנסג'נדרים מפורסמים כמו מייקל אלרואי מהאח הגדול, דנה אינטרנשיונל, לוורן קוקס ועוד).
 - ← **ביסקסואלים/ות** – גברים ונשים הנמשכים גם לגברים וגם לנשים.
- הומופוביה:** מילולית 'פחד מהומוסקסואלים/הומוסקסואליות'. הביטוי משמש לתאר כל שנאה, פחד ואלימות כלפי לסביות, הומואים, ביסקסואלים/יות טרנסג'נדריות/ים'.
שני מושגים אלה ילוו אותנו לאורך השיעור, והייתי רוצה שהם יהיו לנו לעזר בכלל חיינו.

חלק ב' – ציר ההומופוביה (15 דק')

למחנכת: בחלק זה נפגש עם מבעים שונים של הומופוביה ונבין כיצד מקור אחד להם. פעמים רבות אנו רואים את הקללה 'הומו' או את הזלזול בלהט"בים כדברים לא משמעותיים, ומזדעזעים ממקרי האלימות הבוטים (כמו הדקירה במצעד הגאווה), אך קו ישר נמתח בין כל אלה. ללא האחד גם האחר לא יתקיים. ברצוננו שהתלמידות/ים יבינו כי בקצה הציר שבו נמצאת הקללה הומו, נמצאת האלימות הבוטה. ושם ברצוננו לגנות את האחד, עלינו גם להילחם בשני.

ציר ההומופוביה – הקו הישר שנמתח

- חלקי** לתלמידות/ים **כרטיסיות עם גילויי הומופוביה** ובקשי לסדר אותם על ציר ההומופוביה מהקל לקשה.
- כל הזמין בכיתה מקללים בקללה "הומו"
 - הבנים בכיתה לא חברים של ישי כי הוא נשי
 - מאז שירדן יצאה מהארון בתור לסבית שאר הבנות לא מוכנות לשבת לידה בכיתה
 - כמה בנים הרביצו לילד בבית ספר אחרי ששמעו שהוא הומו
 - ניר כץ וליז טרובישי ז"ל נרצחו במועדון נוער להט"בי (2009)
 - שני חושבת שלא צריך לעשות מצעד גאווה בירושלים כי זה התגרות וחוסר התחשבות באנשים שנגעלים מלהט"ב

- במצעד הגאווה בירושלים אדם דקר מספר צועדים ורצח את שירה בנקי ז"ל (2015).
- נגד מצעד הגאווה ארגנו מצעד מחאה בשם "מצעד הבהמות" והצעידו בו חיות (2006, 2007, 2011).
- (2012).
- שלי יצאה מהארון כטרנסג'נדרית אבל כולם עדיין מסרבים לקבל את זה שהיא אישה וקוראים לה 'נדב' ומתייחסים אליה כגבר

דיון:

- מדוע סידרתם את הכרטיסיות כמו שסידרתם? היו לכם דילמות?
- האם בהכרח כל הדוגמאות הן ביטויים של הומופוביה?
- לקרוא למישהו הומו בקללה או להגיד למישהי שהיא לסבית בקללה, זה הומופוביה? ואם זה בצחוק?
- מה ההבדל בין לצחוק עם מישהו ל-לצחוק עליו? למה אנחנו מקללים 'הומו' או כל מיני קללות כאלה?
- מה דברים אלה מלמדים אותנו על להיות להט"ב? מה מי שהוא להט"ב מבין על מקומו בחברה?
- יש קשר בין הקללה הומו לדברים כמו רצח במצעד הגאווה?

סיכום הדיון: אמנם השמות בפתקים שלא מציינים אירוע היסטורי הם שמות בדויים, אבל כל המקרים שנכתבו קרו וקורים בבתי ספר בארץ כל הזמן. כל הביטויים, מהקללה ועד הרצח, מבטאים דבר אחד – שנהא ופחד כלפי להט"בים. כמו שראינו, הרבה מהביטויים מתגלים בקרב בני נוער, ומתרחשים ממש בתוך בית הספר. כשאנחנו מדברים על הומופוביה, אין דבר כזה "רק בדיחה". **סביבה שבה הומו היא קללה מקובלת, היא סביבה שמאפשרת אלימות ואפילו רצח. כמו שראינו על הציר – אלה כל מיני נקודות באותו הקו – לקו קוראים 'הומופוביה'!**

חלק ג' – ההומופוביה והמאבק בה (20 דק')

הסבר על הפיגוע במצעד הגאווה בירושלים 2015: מצעד הגאווה והסובלנות בירושלים מתקיים בבירתנו ירושלים כבר 14 שנה. שנה שעברה רוצח דקר מספר צועדים באמצע המצעד. אחת הצועדות שנדקרה, שירה בנקי ז"ל, מתה מפציעה מספר ימים לאחר הפיגוע. ביום הולדתה הראשון לאחר מותה, כשהיא הייתה אמורה להיות בת 16, הוריה הפיקו את הסרטון הבא:

צופים/ות: בסרטון לזכר שירה בנקי (<https://www.youtube.com/watch?v=vN6NNiHX6Kk>).

- מה אתם אומרים על הסרטון? מה תפס אתכם/ן בו?
- מה ההורים של שירה מבקשים? מה הם מסיקים מרצח בתם?
- למה לדעתכם הם מקשרים בין הומופוביה לבין צורות אחרות של גזענות (בין עדות, בין דתות וכו')?
- "שירה שלנו נרצחה כי הרוצח שלל ממנה את זהותה כאדם. בכל פעם שאנו שוללים ממישהו את זהותו, אנו מקרבים את מותו, ולוקחים על עצמנו אחריות לרצח הבא" (ניתן לרשום משפט זה

על הלוח) – מה אתם חושבים על המשפט? מה זה אומר 'לשלול מאדם את זהותו'? (לדוגמה: לצחוק על מישהו בגלל מי שהוא, להתעלל בו, להקניט אותו וכו')

- מה הקשר בין משפט זה לציר ששרטטנו קודם (הציר מייצג פעולות של שלילת אדם מזהותו, חלקם קשים יותר וחלקם פחות, אבל כולם 'מקרבים על אדם את מותו')?
- מה לדעתכם הוריה של שירה מבקשים ממכם? מאתנו?

למחנכת: הסרטון מביא את סיפורה של שירה ומשפחתה, ובכך מאפשר לתלמידות/ים להתחבר ממקומות נוספים לתוכן זה. יחד עם זאת, הסרטון מורכב ועמוס. אין צורך להתעכב ולהתעמק בכל משפט בו, וזה בסדר גמור שאת חלק מהדברים התלמידים יבינו ואת חלק מהדברים לא. העניין המרכזי בסרטון הוא האלימות והשנאה שהובילה לאובדן הכואב של שירה.

דיון המסכם: ראינו היום צורות שונות ורבות של הומופוביה – מהציר ועד הרצח המחריד במצעד הגאווה. כפי שראינו, לא חייבים פשוט לקבל את ההומופוביה. הייתי רוצה שפה, בכיתה, יהיה מקום בטוח שיאפשר להיות מי שרוצים או רוצות, ושנאנחנו עומדות אחד לצד השני. בשביל זה אני רוצה **לשאל שאלה:**

אל מול המבעים השונים של ההומופוביה, איך אפשר להילחם בה, לא לקבל אותה? מה אנחנו יכולים לעשות כדי להפוך את הסביבה שלנו לטובה ובטוחה יותר? (**ניתן לרשום את מה שנאמר על הלוח**).

דוגמאות:

- לא לקלל 'הומו'
- להעיר כשמישהו מקלל את ה'קללה' 'הומו'
- לשתף תכנים נגד ההומופוביה בוואטסאפ/פייסבוק/טוויטר...
- פשוט לקבל – להיות חברים אחד של השני ולא לרדת על מישהו או לצחוק עליו רק בגלל זהותו/ה.

שאלה: ואנו יכולים ליישם דברים אלה? אנחנו יכולים להחליט ביחד שאלה חלק מ'החוקים' של הכיתה?

סיכום: בשיעור צללנו לנושא ההומופוביה, ראינו שהיא מופיעה בכל מיני צורות ובכל מיני מקומות, ושתמיד צריך להתנגד אליה ולא לקבל אותה. ראינו שהיא יכולה להגיע עד לכדי רצח, והבנו כי כדי להילחם ברצח ההומופובי, אנחנו צריכים קודם כל להילחם בהומופוביה שאנחנו פוגשות ופוגשים ביום-יום, בחיינו. ההומופוביה היא סוג של גזענות. וכמו כל צורה של גזענות, עלינו לא לקבל אותה, להעיר אחד לשני, לחשוב פעמיים, להיזהר ולאט לאט להוציא אותה מחוץ לעולם שלנו. הייתי רוצה שתזכרו את זה ושתנסו לצמצם עד לכדי להעלים את הביטויים וההתנהגויות האלה מהחיים שלנו, כדי שדברים כמו הרצח של שירה בנקי ז"ל לא יקרו עוד בחברה שלנו.